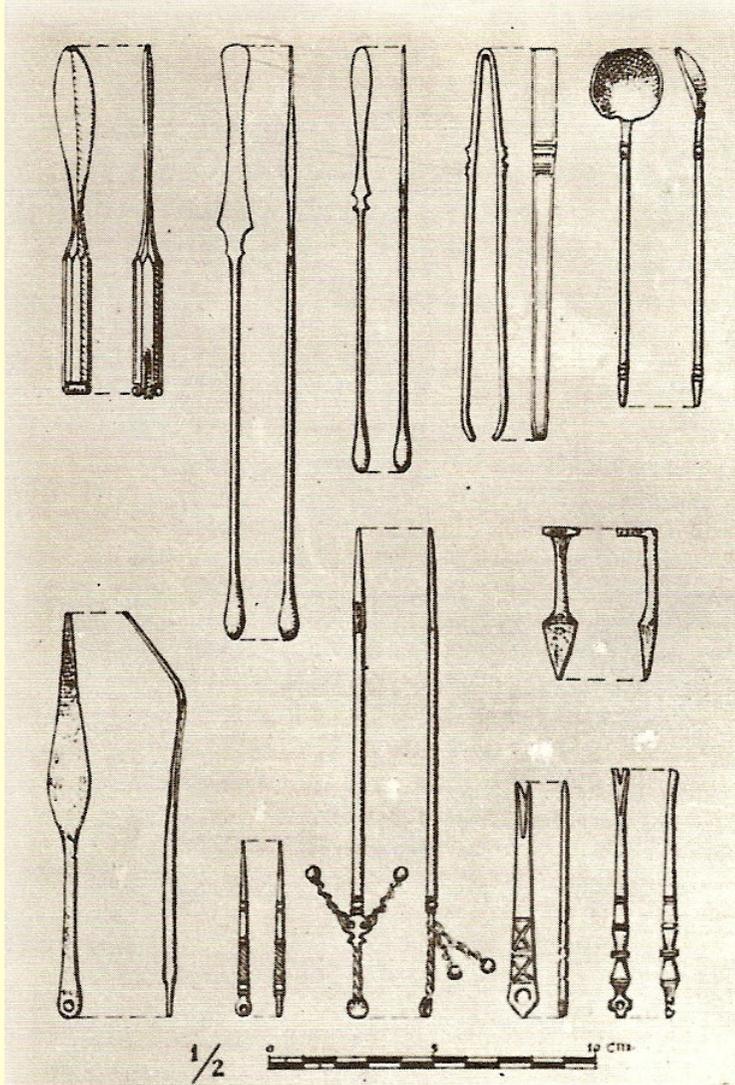

LA CIRURGIA A CATALUNYA L'ÈPOCA ANTIGA

ANTECEDENTS

L'edat antiga

Material quirúrgic de l'època romana, trobat i conservat a Girona

Es troben restes que suggereixen una activitat quirúrgica a Catalunya des de la prehistòria. La influència grega és evident a les ruïnes d'Empúries.

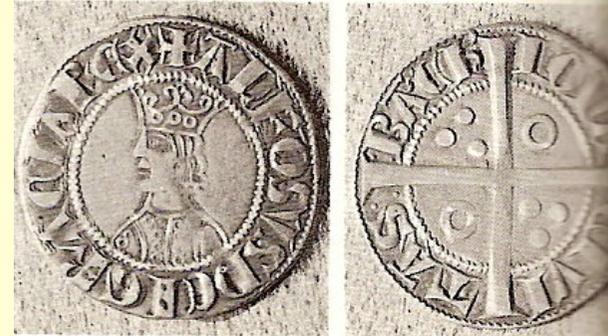
És a l'època romana quan la professió de cirurgià comença a tenir un lloc en l'estructura social.

ANTECEDENTS

La baixa edat mitjana

Alfons II el Franc o el Liberal 1285 - 1291

Les Constitucions aprovades per les Corts generals de Montsó de 1289, sota Alfons II (dit el Franc o el Liberal), van introduir a Catalunya el control de la pràctica mèdica i quirúrgica amb un examen preceptiu per obtenir la llicència de practicar. Els cirurgians es formaven al costat d'un altre d'experimentat o be assistint a les universitats (sobretot Montpeller).

Cardoner Planas A. Creació i Història del "Real Colegio de Cirugía de Barcelona". Tres Treballs Premiats en el Concurs d'Homenatge a Gimbernat. Societat de Cirurgia de Catalunya. IX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, Perpinyà, 1936. Laboratoris del Nord d'Espanya, S.A. Masnou. 1936.

ANTECEDENTS

La baixa edat mitjana

Jaume II el Just 1291 - 1327

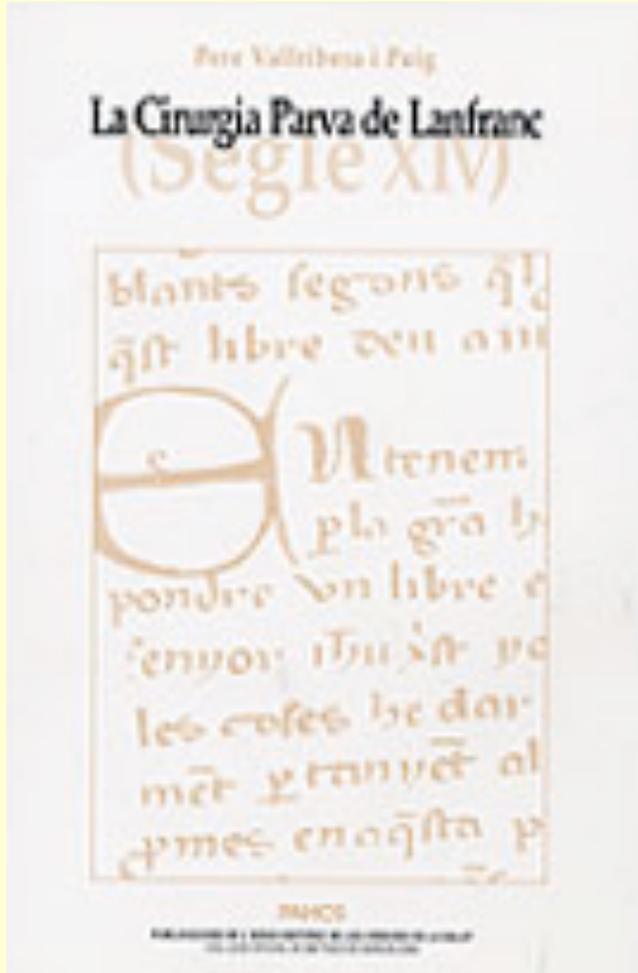
Pel febrer de 1317 Jaume II va atorgar als Consellers de Barcelona la facultat de donar llicència per exercir la cirurgia, i va dictar altres disposicions legals per regular-ne l'exercici a Catalunya i a la resta de la Corona d'Aragó (1321).

El 1300 va fundar la Universitat de Lleida segons el model de Montpeller.

Arnau de Vilanova i Berenguer Sarriera van escriure o traduir obres relacionades amb la cirurgia.

ANTECEDENTS

La baixa edat mitjana

Cifuentes Comamala LI. La ciència en català a l'Edat Mitjana i el Renaixement. Barcelona-Palma, Universitat de Barcelona-Universitat de les Illes Balears (Col·lecció Blaquerna, 3), 2002 [2a ed. revisada i ampliada 2006].

Molts tractats de cirurgia van ser traduïts al català durant el segle XIV, entre ells:

-**Chirurgia (Filia principis)**, de Teodoric Borgognoni (Tederic de Lucca o de Cervia, també mal anomenat Theodoricus Catalanus). Traduït del llatí per Guillem Corretger, cirurgià i estudiant de cirurgia (vers 1302-1304); i també per un anònim, corregit per Bernat de Barriac, físic (1310-1311).

-**Cirurgia** (part 30a del *Kitab al-tasrif li-man 'ajaza 'an al-ta'lif*), d'al-Zahrawi (Albucasis). Traduït de l'àrab per Jafudà Bonsenyor, físic (1313).

-**Chirurgia parva**, de Lanfranc de Milà (Alamfranc). Traduït del llatí per Guillem Salvà, batxiller i llicenciat en medicina (1329).

- **Chirurgia magna**, de Lanfranc de Milà (Alamfranc). Traduït parcialment del llatí pel mateix Guillem Salvà (1329).

-**Chirurgia**, de Guillem de Saliceto (Guillelmus Placentinus, Guillem de Salicet). Traduït del llatí per un anònim (abans de 1362).

ANTECEDENTS

La baixa edat mitjana

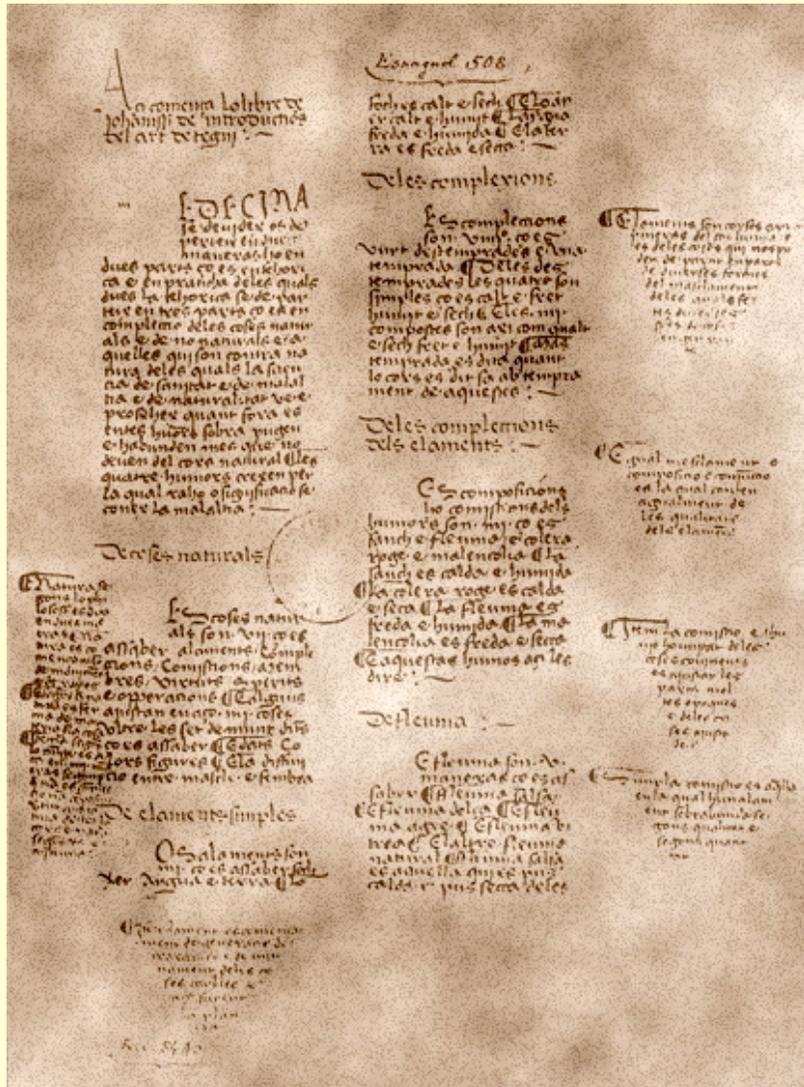

**Pere III el Cerimoniós o el del
Punyalet 1338 - 1387**

El 1342 el rei Pere III el Cerimoniós va sancionar la creació del Col·legi de Metges de Barcelona, i va nomenar els dos mestres que havien d'examinar físics i cirurgians segons aquella normativa.

ANTECEDENTS

La baixa edat mitjana

Entre els cirurgians famosos del segle XIV destaquen:

- Berenguer Sarriera. Traductor al català del *Regiment de sanitat* d'Arnau de Vilanova. Altres membres d'aquesta família de cirurgians foren Arnau i Bernat.
- Bernat Serra. Reconegut per Jaume II i Alfons III, va deixar al morir, el 1338, una rica biblioteca en la qual hi havia les obres de cirurgia més rellevants del seu temps.
- Bonjuhà Cabrit. Jueu de Girona, al servei de Pere III. Altres membres destacats d'aquesta família de cirurgians foren Saltell i Mossé.
- Sixt Fort. Va fer la primera laparotomia de la qual es té constància escrita, el 1374, probablement per una apendicitis o les seves seqüeles.
- Eiximén Gaví. Va atraure joves fins i tot de França a formar-se amb ell.

Parellada i Feliu J. *La Cirurgia Catalana a la Baixa Edat Mitjana. Actes del III Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Lleida, 1981. Vol III: 21-30.*

Ferragud Domingo, C. *Medicina i promoció social a la Baixa Edat Mitjana (Corona d'Aragó, 1350-1410), Madrid, CSIC (Estudios sobre la ciencia, 36). 2005.*

ANTECEDENTS

La baixa edat mitjana

Joan I va autoritzar la dissecció anatòmica de cadàvers a la Universitat de Lleida el 1391.

El 1392 va amnistiar els metges i cirurgians que exercien sense llicència.

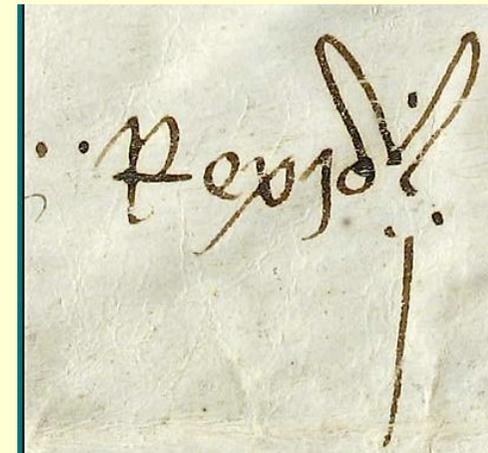
El 1395 va nomenar Guillem Sagarriga examinador general de metges i cirurgians a Mallorca.

Joan I de Catalunya-Aragó, en una miniatura de la *Genealogia dels reis d'Aragó* (segle XV) (monestir de Poblet) (ECSA)

Segell de Joan I de Catalunya-Aragó (Sigillografia Catalana)

Joan I el Descurat, el Caçador o l'Aimador de la Gentilesa 1387 - 1396

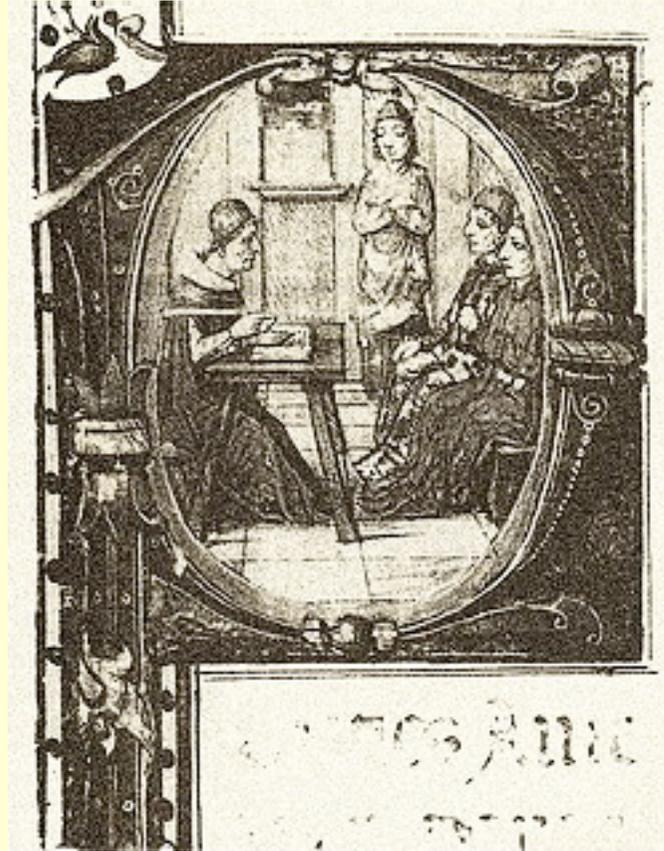

ANTECEDENTS

La baixa edat mitjana

Guiu de Caulhiac 1290 - 1368

Guiu de Caulhiac (Guy de Chauliac) va escriure, en llatí, el seu *Inventari de la medicina i la cirurgia* el 1363. Aviat se'n van fer traduccions vernacles, algunes de les quals més tard es van arribar a imprimir (francès, 1478; català, 1492; castellà, 1498; etc.).